Published and distributed under permit (No. 781), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ РІК XXIX, ЧИСЛО 32. ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ., СЕРЕДА, 9-го ЛЮТОГО, 1921.

VOL. XXIX, No. 32. JERSEY CITY, N. J., WEDNESDAY, FEBRUARY, 9, 1921. THREE CENTS

Сенат стає з палатою послів проти Вилсона.

ВАШІНГТОН, 7. лютого. — Шістьдесять сімома голосами проти одного сенат постановив нині уневажнити вето президента Вилсона в справі закона про зменченнє американської армії.

Тим сенатором, котрий голосував за президентом, є Кербі, демократичний сенатор зі стейту Аркензо; він уступає зі свого становища дня 4. марта.

Кількох демократичних сенаторів, котрі не були на салі, коли віце-президент Злучених Держав, який веде наради сенату, зарядив голосованнє, заявили пізнійше, що і вони булиб також голосували проти Вилсона, якби в той час були на сали.

З ухвалою сенату, законопроект про зменченнє армії до 175.000 жовнірів стає законом.

МІНІСТЕРСТВО ВІЙНИ ЗДЕРЖАЛО ДАЛЬШУ РЕКРУТАЦІЮ.

ВАШІНГТОН, 7. лютого. — Згідно з резолюцією конгресу про зменченнє армії Злучених Держав до 175.000 жовнірів, котру ухвалено проти вета президента Вилсона, секретар війни Бейкер зарядив здержаннє дальшої рекрутації. Офіцери армії заявляють, що буде потреба найменче девять місяців, поки армія буде змнечена до законної сили 175.000. Вона тепер виносить коло 213.000 жовнірів.

ВИЛСОН ДУМАЄ ЗДЕРЖУВАТИСЯ ВІД ПУБЛИЧНИХ ВИСТУПІВ ЧЕРЕЗ 6 МІСЯЦІВ.

ВАШІНГТОН, 7. лютого. — Як подає Асошіейтид Прес, президент Вилсон думає уступити на довший час зовсім з публичного життя після свого уступлення з уряду дня 4. марта. Він не думає приймати нікого, аж зовсім не виздоровіє. На всякий случай через 6 місяців по уступленню не буде бачити нікого кромі членів найблизчої родини.

СЕКРЕТАР СКАРБУ КАЖЕ, ЩО ОДНА ДЕРЖАВА ПРОСИЛА АМЕРИКУ ДАРУВАТИ ЇЇ ДОВГ.

ВАШІНГТОН, 7. лютого. — Виступаючи як свідок перед судовим комітетом сенату, секретар (міністер) скарбу Злучених Держав, Гавстон, заявив, що одна держава з аліянтського союза просила Злучені Держави, щоби вони дарували її довг, затягнений підчас війни. Уряд Злучених Держав не згодився на се. Гавстон не хотів сказати, котра се була держава.

ЩЕ МОСКОВСЬКИЙ СКАНДАЛ.

На питання сенаторів заявив Гавстон, що російська амбасада Бахметєва видала суму 59 міліонів долярів переважно на заплаченнє американським фірмам, котрі мали контракти з російським правительством на доставу воєнних матеріялів.

На дальші питання міністер скарбу заявив, що з тих гроший удержувалася також сама амбасада, бо міністерство скарбу було того погляду, що вона має право до гроший, зложених в банках до розпорядимости російського уряду. Кількох сенаторів не годилося з тим розуміннєм права.

ВНЕСЕННЄ НА РОЗСЛІДЖЕННЄ МАЙНЕРСЬКОГО СТРАЙКУ В МІНҐО.

ВАШІНГТОН, 7. лютого. — Сенатор Джансон з Каліфорнії вніс нині в сенаті резолюцію, щоби сенат зарядив слідство над горожанською війною, полученою з многими убійствами, котра ведеться уже довго в окрузі Мінґо у Вест Верджінії, над вуглевим страйком в тій околиці та загалом промисловим положеннєм на вуглевих теренах сего стейту.

Сенатори Кеніон, Бора і Джансон вели приватне слідство над положеннєм в окрузі Мінґо уже від довшого часу. Коли дійшли до переконання, що се не страйк там ведеться, а горожанська війна, сенатор Джансон вніс їх іменем резолюцію на урядове розслідженнє стану промислу в Вест Верджінії.

Коли в сенаті розійшлася чутка, що сенатор Джансон має внести се внесеннє, сенатори почали сходитися до салі нарад сенату, щоби почути його промову. Однак жадної дебати не було, бо його резолюцію відослано без дискусії до комітету шкільництва і праці.

РОЗПРАВА НАД ЖОВНІРАМИ, КОТРІ ЛІНЧУВАЛИ МАЙНЕРА, ЗІШЛА НА НІЩО.

ГАМИЛТОН, Алабама, 7. лютого. — Вчора покінчилася тут розправа проти сержанта Роберта Ленкастера, першого жовніра зі стейтової міліції стейту Алабама, обжалованого за лінчованнє юнійного майнера Бірда. Розправа покінчилася нічим, бо лава суддів присяжних не могла згодитися на один вердикт. При послідним голосованню шістьох суддів заявилося за тим, що обжалований винуватий, а шістьох голосувало за його безвинностю.

Покищо ще не зроблено жадних приготовань до другої розправи, але сподіються, що вона почнеться зараз в понеділок, після укінчення розправи проти сержанта Ґлена Стевенса, другого з девятьох обжалованих за убиттє Бірда.

ГОЛОВА МАЙНЕРСЬКОЇ ЮНІЇ СТЕЙТУ КЕНЗАС АРЕШТОВАНИЙ ЧЕРЕЗ СТРАЙК.

ПИТСБУРҐ, Кензас, 7. лютого. — Александра Гавата, президента майнерської юнії стейту Кензас, та других членів виконавчого комітету тої юнії, арештовано під закидом непослуху для суду. Сего непослуху мали вони допуститися накликуючи майнерів до страйку мимо заборони суду. Коли Гавата приведено до суду, він заявив, що він зарядив страйк, а чи се законно, чи беззаконно, про се має рішити суд. Їх зараз випущено на волю і назначено термін на внесеннє відповіди на закиди. Юнія виповіла службу адвокатови юнії Канінґгемови, як він сказав, що він уже не є членом юнії.

Українська громада в Оборн на поміч Рідному Краєви.

Громада зібрала на поміч старому краєви понад 700 долярів.

(Допись „Свободи").

Оборн, Н. Й., 7-го лютого, 1921.

Любіть Україну, любіть її
Во время люте...
(Т. Шевченко).

Колиж можна показати найбільшу любов для любої України, для свого рідного народу як не в теперішнім часі, коли то найстрашнійше время для нашого нещасного народу, время нужди, голоду і смерти?!! Та слова хотяйби вони були і найгарнійші не поможуть нічого тим, котрі хочуть хліба; котрі не мають бодай якого лахміття покрити наге винуждене тіло; котрі умирають з нужди, голоду на ріжні пошесні недуги.

Ті всі поклики, всі просьби, які пишуться в наших і в старокраєвих часописях, найшли щирий відгомін в деяких громадах. Також і в нашій громаді Оборн за покликом місцевого пароха, о. Дениса Кульматицького, завязався місцевий комітет несення помочі старому краєви, та як на таку невелику громаду, зібрав суму понад 700 дол. За се діло ніхто не жадав би собі великих похвал, бож то є нашим святим обовязком ратувати свою прибиту горем і недолею Вітчину, свій нещасний в ляцьке ярмо закутий нарід.

Оборнські Українці се щирі патріоти і правдиві сини того народу, котрий бореться з таким завзяттєм за свою независимість і хотяй вони не стоять в рядах тих борців, що із зелізом в руках стають лавами проти ворога, але вони несуть поміч матеріяльну, грошеву, бо без того в теперішнім світі не вибореш нічого. Помимо того, що тут вже збирали богато жертв на ріжні фонди, які числяться тисячами, вони і тепер не пожалували своїх щирих жертв і ніхто не відказався; не сказав, що ми вже давали, хиба знайдуться такі виродки, що себе зовуть большевиками; хиба ті своєю діявольською злобою людей відтягають від того благородного самарянського діла.

Що такий лад, такий дух патріотичний панував в громаді, то нічия інша заслуга як тільки ревного працівника на ниві церковній і народній о. Д. Кульматицького, пароха місцевої парохії. Він своїм умілим поведеннєм, своєю щиростю, працює для громади з повним душпастирським пожертвованнєм, і дай, Боже, щоби всюди мали таких провідників, а Україна не вмре, не загине!

Теодор Яворський.

ЗБІРКА УКРАЇНЦІВ ОБОРНСЬКИХ НА РІДНИЙ КРАЙ.

Місцевий Запомоговий Комітет в Оборн, Н. Й.:

Максим Денеґа, предс.;
Даміян Намісняк, кас.;
о. Д. Кульматицький, секр.

о. Д. Кульматицький $100.00; Адам Штайзер $15.00; Теодор Яворський, Матрона Мільчаковська, Петро Кацак, Василь Кльоп, Теодор Кльоп, Йосиф Стець, Тимко Млинарчик, Михайло Лапай, Марія Нищот, Антін Ярим, Михайло Чулий, Петро Шевчик, ст., Стефан Андрашко, Теодор Петришин, Василь Губчак і Теодор Дякунчак по $10.00; Андрій Шварик, Гр. Гудз, Іван Гуменецький, Даміян Намісняк, Дмитро Савран, Гриць Каганяк, Семен Пасічник, Гриць Мулик, Стефан Писарчик, Василь Бурачок, Іван Тома, Василь Павліш, Михайло Калітан, Антін Бриндак, Іван Гульчанський, Михайло Шалак, Конрад Демчик, Анна Дзибан, Марія Тарбай, Варвара Вотіпла, Андрій Цабаль, Агафія Березюк, Іван Комарніцький, Юрко Намісняк мол., Іван Христинич, Стефан Майкович, Дмитро Маслей, Михайло Курій, Іван Дащівський, Василь Нусь, Юрко Якаба, Николай Лапичак, Семен Дудич, Луць Цівка, Дмитро Федичканич, Іван Віцентий, Йосиф Пилипчак, Еміліян Саварин і Дм. Нищот по $5.00; Марія Проців, Петро Шевчик мол., і Николай Фецич по $3.00; Лесь Зобків, Василь Намісняк, Онуфер Баран, Демко Хомик, Іван Хованець, Ева Стець, Михайло Вільчинський, Іван Зановяк, Марія Баюс, Йосиф Савайда, Петро Валевський, Евстахій Паньківський, Іван Ґузиляк, Теодор Дуньчак, Панько Фалат, Даміян Блишак, Михайло Ґулик, Василь Базарлик, Гриць Олекса, Бартко Періг і Зофія Пециляк по $2.00; Іван Соколовський, Лука Тиханич, Іван Намісняк, ст., Антін Вільчинський, Андрій Полянський, Михайло Кухта, Іван Юрчак, Семен Зановяк, Теодор Пастернак, Михайло Мацичко, Іван Опришка, Ст. Барський, Михайло Пінянський, Андрій Біляк, Стефан Лапай, Антоніна Тера, Павло Якаба, Марія Прокопчак, Йосиф Кузарецький, Василь Риштей, Ів. Перун, Павло Дзибан, Павло Пишняк, Юр. Куціпак і Іван Король по $1.00; Андрій Шемеля $2.00; Настя Попівчак $1.50; Олекса Хованець 75 цнт.; Петро Кохановський, Николай Соланський, Филип Софінський, Яцко Нодзьо, Антін Майкович, Василь Вільчинський, Михайло Коваль і Олекса Сливка по 50 цнт. Крім того тов. „Запорожська Січ" заколядувала $150.00. Разом $709.25.

ЗМЕНЬШЕНО КОШТ НІМЕЧЧИНИ НА АЛІЯНТСЬКУ ОКУПАЦІЮ НІМЕЦЬКИХ ОБЛАСТИЙ.

РИМ, (столиця Італії), 7. лютого. — Ґраф Сфорца, міністер заграничних справ зложив сьогодня в палаті послів важну заяву, що на недавній конференції Найвисшої Ради (аліянтських премієрів) за почином Італії зменьшено видатки Німеччини на аліянтську опутацію німецьких надренських областий до суми 240 міліонів золотих марок річно.

Та сума обіймати-ме також видатки на усякі міжаліянтські комісії.

Ґраф Сфорца сказав, що при назначуванню німецького відшкодовання треба було розважити німецькі довги і спроможність Німеччини платити.

СВЯТОЧНЕ ВІДКРИТТЄ УКРАЇНСЬКОГО ВІЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ В ВІДНИ.

Відень, 17. січня, 1921

Сьогодня в 3-ій годині поп. відбулося святочне відкриттє Українського Вільного Університету, про який я вже писав у попередній статті.

Дуже гарну салю віденського „Товариства інженерів і архітектів" (I. Eschenbachgasse 9) виповнила українська публика. Між ин. були представники українських правительств Великої України й Галичини, українських партій, організацій і т. д.

Обхід відкрив голова Українського Вільного Університету проф. **д-р Олександер Колесса,** професор львівського університету. В своїй промові дав він історичний огляд розвитку української мови, літератури і культури.

Потім наступили привитання.

Перший витав нову українську наукову інституцію **д-р Володимир Кушнір,** голова „Союза українських журналістів і письменників", який матеріяльною допомогою причинився до утворення університету. Далі витали: від українського студентського товариства „Січ" **Федів,** від віденського посольства Української Народньої Республики посол **Сидоренко,** від Всеукраїнської Національної Ради голова **Шелухин,** від видавництва „Дзвін" **Сірий,** від міністерства просвіти Української Народньої Республики і від видавництва „Українська Книжка" **Антін Крушельницький,** від українських кооператив **Крекотель,** від Українського Червоного Хреста **Чайка,** від Союза українських жінок **Суровцева,** від Українського Січового Союза **д-р Кирило Трильовський,** від віденського робітничого товариства „Родина" **Дречевич.** Привитаннє закінчив поет Черкасенко відчитаннєм вірша в честь відкриття університету.

Деякі організації („Дзвін", „Укр. Книжка") зложили при сій нагоді грошеві датки на потреби університету; инші заповіли свою матеріяльну поміч.

Після привитань наступили два виклади: **Шелухин** розпочав свій виклад: „Право, етика, релігія, справедливість"; **д-р Степан Рудницький,** доцент львівського університету, розпочав свій виклад: „Україна як ґеоґрафічна одиниця". Оба виклади продовжатимуться.

Після викладів закінчив обхід промовою член Ради Університету проф. **Іван Ганицький, професор** українських університетів у Києві і в Камінці.

Правильні виклади в Українськім Вільнім Університеті почались 25. січня.

Д-р Михайло Лозинський.

ВЛАСТИТЕЛІ СТРІТКАР В ОЛБАНІ ХОЧУТЬ ВЕСТИ РУХ МИМО СТРАЙКУ.

ОЛБАНІ, Ню Йорк,) 7. лютого. — Стріткарова компанія Юнайтед Трекшен Ко., котрої робітники в Трой, Олбані, Ренселер, Вотерліет, Коговс, Ґрін Айленд та Вотерфорд вийшли на страйк десять днів тому через зниженнє їх заплати о 25 процент, каже, що вона почне рух на своїх стріткарах при помочі скебів. Компанія уже просила поліційні власти о охорону поліційну а власти стейтові о присланнє стейтової міліції.

Український день в місті Нюарку проголошений на день Линколна.

Мейор міста Нюарку, Чарлз П. Ґіллен, проголосив український день на 12-го лютого, 1921, для збірок на голодуючих в Галицькій Україні.

(Допись „Свободи").

Нюарк, Н. Дж., 7-го лютого, 1921.

Мейор міста Нюарку, Н. Дж., видав слідуючу проклямацію до горожан міста:

PROCLAMATION.

Whereas, the condition of the Ukrainian children of East Galicia (in the Western Ukrainian Republic) is pitiful beyond the power of exaggeration to depict, and

Whereas, eyewitnesses of these terrible scenes of famine and privation estimate that there are at least 4,000,000 persons in East Galicia suffering the pangs and tortures of starvation, and

Whereas, large numbers of Ukrainians have become good and trustworthy citizens of this country within recent years and are aiding materially in the development of our civic life and in every patriotic undertaking, and

Whereas, the Ukrainians in Newark and other parts of the United States are striving to alleviate the deplorable state of these children in their home country by means of special charity funds and subscriptions,

Now, therefore, I, Charles P. Gillen, Mayor of the City of Newark, do hereby call on the people of Newark to aid in this worthy humanitarian movement and furthermore I do hereby designate that February 12 be observed as Tag Day for the benefit of the starving Ukrainian children when donations may be collected for their relief.

Signed
CHARLES P. GILLEN,
Mayor.

February 4, 1921.

По українськи ся проклямація звучить:

ПРОКЛЯМАЦІЯ.

З уваги, що умови життя українських дітий в Східній Галичині (в Західній Українській Республіці) є нещасні і не до описання жадною силою пересади; та

З уваги, що очевидці тих лячних сцен голоду і нужди оцінюють, що в Східній Галичині є найменьше 4,000,000 осіб, котрі терплять голодові муки; та

З уваги, що богато Українців стало добрими і примірними горожанами сього краю в останніх роках, і що помагають значно в розвитку нашого горожанського життя, та в усяких патріотичних заходах; та

З уваги, що Українці в Нюарку й інших частях Злучених Держав стараються облекшити оплаканий стан тих дітий в їх рідному краю через спеціялні запомогові фонди і жертви;

Я, Чарлз П. Ґіллен, мейор міста Нюарку, отсим закликаю нарід Нюарку до помочі в отсьому благородному гуманітарному русі, **і рівночасно отсим назначую день 12-го лютого яко День Збірки для голодуючих українських дітий,** в якому датки можуть бути збирані на ратунок для них.

(Підписано): **Чарлз П. Ґіллен,** мейор.

Треба зазначити, що місто Нюарк має понад 300.000 населення. Українців є до 15.000, але як би лиш 500 Українців і Українок вийшло в день Линколна на улиці з пушками, то могли би зібрати до 10.000 долярів на поміч голодуючим нашим браттям і сестрам в Галицькій Україні.

Від дня Линколна нас ділить всего лиш кілько днів, тож годі час ґаїти; треба сейчас братись до роботи, до підготовання цілої збірки, яка буде в сю суботу!

Українки і Українці міста Нюарку, Н. Дж., не жалуймо подарувати одного дня тим, що віддали вже сім літ в горю і терпінню.

Ідім усі збирати жертви.

Покажімся перед Американцями, котрі так прихильно до нас ставляться і до нашого краю, що ми варті того довіря!

А рівночасно даймо добрий приклад другим українським громадам в Злучених Державах і в Канаді, аби пійшли за тим примірoм і таксамо взялись підготовити українські дні та значнійші збірки на ратунок пропадаючого нашого рідного краю, досі цілим світом забутого!

Тож до діла!

НІМЕЦЬКІ ФАРМЕРИ З АМЕРИКИ ВИСЛАЛИ ЗНОВА ПОНАД 700 КОРОВ НА ПОМІЧ НІМЦЯМ В ЕВРОПІ.

БРЕМЕН, (Німеччина), 7. лютого. — Американський пароплав „Вест Ерров" з Ґалвестон і Нюпорт Нюз прибув сюди нині 742 молочними коровами, які подарували Німеччині американські фармери (Німці). Сім коров згинуло по дорозі, але затє вродилося 40 телят.

Се була друга висилка коров до Німеччини з Америки. Перших 700 гольштинських коров вислано було до Ґамбурґа в падолисті, 1920.

Робиться заходи для розділу худоби під управою Німецького Комітету Заграничної Помочі і Німецького Червоного Хреста.

Комітет визначних німецьких горожан в Бремен вийшов на поклад корабля „Вест Ерров" привитати 30 Американців, переважно фармерських синів з Кензас і Тексас, котрі доглядали коров в часі морської подорожі.

Німецькі ґазети видали спеціяльні видання з подякою для жертводавців.

Американці, що приїхали з коровами, відвідають долину Рур, міста Кельн, Франкфурт і Берлін в часі двотижневої гостини в Німеччині.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and Holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorised July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES. Three cents the copy.		ПЕРЕДПЛАТА. Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сіті і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75
By mail, Prepaid.		Почтою, оплачено.	

За кожду зміну адреса платиться 10 центів

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Телефон Адміністрації і Редакції — 498 Montgomery.
Телефон гол. канцелярії Укр. Народного Союза — 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

Передплату найліпше висилати на почтовий або експресовий мони-ордер, який належить залучити до листа, оставляючи собі відтинок як посвідку. Такого листа не треба реджіструвати а вистарчить 2-центова марка. Пересилаючи паперові гроші, треба конечно такий лист зареджіструвати. Пересилаючи почтові марки замісць гроший, треба їх добре обвинути в папір, щоби у вохкі дні не злїпились в дорозі.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order, а не банкнотами. При виміні числять 15 центів від кождого канадійського паперового доляра.
Всі листи адресувати:
"SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ!

ОРГАНІЗУЙТЕСЬ ДЛЯ НЕСЕННЯ ПОМОЧІ СТАРОМУ КРАЄВИ!

ВІДСИЛАЙТЕ ЗБІРКИ СЕЙЧАС, І РАТУЙТЕ ГОЛОДНИХ, ХОРИХ, ВДІВ І СИРІТ!

ПОДАВАЙТЕ ДО ВІДОМА ЧЕРЕЗ ГАЗЕТИ, ЩО ВАША ГРОМАДА ЗРОБИЛА ДЛЯ РАНТУНКУ РІДНОГО КРАЮ!

АМЕРИКАНСЬКИЙ НАРОД А АМЕРИКАНСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ.

Лише кілька днів тому назад, президент Вилсон пішов в розріз з публичною опінією Злучених Держав. Ся опінія домагалася помилування усіх тих вязнів, котрі дісталися до американських тюрем за переступленнє ріжних воєнних законів. Ся опінія була така сильна, що навіть ґенеральний прокуратор Злучених Держав, котрий свого часу немилосердно переслідував усіх, що як небудь перешкажали веденню війни, запропонував президентови, щоби він помилував ряд політичних вязнів, межи инчими провідника американських соціялістів Юджина Дебса. Та мимо сего президент Вилсон відмовився дати те помилуваннє і честь за поправу справедливости припаде здається слідуючій адміністрації.

Три дні тому назад знов стався подібний случай. Президент ужив свого конституційного права ветувати ухвали конґресу і заветував закон, котрий постановляє зменчити армію Злучених Держав до 175.000 мужа. Ся ухвала, подібно як просьба ґенерального прокуратора о помилуваннє політичних злочинців, була зроблена під напором загальної опінії в Злучених Державах. Американська суспільність уже має досить війни. Безробіттє та зростаючі податки кажуть обтинати всі непотрібні видатки. Першою жертвою упала велика армія, ся „пишна забавка королів". Мимо того, що міністерство війни заявилося за півміліоновою армією, конґрес, по довгих дебатах і торгах, згодився ухвалити видатки лише на 175.000-ну армію, в сей спосіб дійсно зменчуючи її до того числа. Та президент заветував ухвалу і відослав її назад до палати послів, звідки вона вийшла.

І тепер палата послів дала президентови Вилсонови недвозначно до пізнання, як далеко він відстав від публичної опінії того краю, котрого найвисшим урядником він являється. При поновнім голосованню над законопроєктом голосувала проти Вилсона не лише кваліфікована більшість двох третин палати послів, але богато понад неї; що більше, богато послів з партії президента голосувало проти його вета і лише 16 демократів найшлося в цілій палаті послів, котрі станули за Вилсоном. Ще ніколи жаден президент Злучених Держав не дістав такої виразної лекції, що він та народ репрезентованої і правленої ним держави се два тіла, розходячіся зовсім в своїх поглядах. Оба згадані случаї, справа помилування політичних вязнів та справа зменчення зброєнь, виясняють, що американський народ, підчас жовтневих виборів, не помилився в своїм просто одноголоснім осуді фізично і умово зхорілого старця в Білім Домі.

ЩО БУДЕ З ГАЛИЧИНОЮ?

(Надіслана стаття).

I.

В політиці ніколи не можна бути пророком, бо політика то так, наче льотерія. Дуже часто виграє той, хто ані сподівався сего. І навпаки! — От приміром цісар Вільгельм. Зачинаючи війну він був певний, що виграє її. І богато бувалих у політиці людий так думало. А одначе він програв, а Франція виграла. Або знов цар Микола II. Зразу він побив Австрію, а вкінци сам згинув. Політика — наче льотерія!

Длятого не треба у політиці ніколи опускати рук, хочби яка прийшла невдача! Бо звичайно виграє той, хто довше перетримає, хто покаже більше завзяття і витревалости. Хто скоро, по першій-другій невдачі, знеохочуєсь та тратить надію і віру — той мусить програти. Бо **віра в побіду се половина побіди.** Віра додає сили в борбі та кличе до дальшої борби. Хто вперто боресь, той вкінци дочекаєсь догідної хвилі, коли виграє. А хто не боресь, той і не може виграти; той з гори програв.

От возьмім ми нашу рідну Галичину. В серпни і вересни 1914 року залили її царські війска, а Австрії — здавалось — прийшов капут. Українців з Галичини вивозили Москалі аж в Сибір; здавалось—пропало все. А отже ні! Вже 1915 Австрійці виперли Москалів з Галичини і стало трохи лекше. Що більше! На весну 1917, по вибуху російської революції, повстала у Києві українська держава. Тож-то у Галичан вступив дух! „Тепер ми виграли! Тепер Австрія мусить з нами рахуватись! Скінчилось польське пануваннє у Галичині!" — так думали у Галичині. Минув рік, і знов здавалось, що все пропало. Большевики насунули з Москви на Київ, а Центральна Рада втікала аж до німецько-австрійського фронту. Нагло знов доля повернулась! Німці і Австрійці, покликані Радою на поміч, рушили на Вкраїну і помогли вигнати большевиків аж за Дон. Що більше! В Берестю Литовськім між Україною а Австрією стала тайна умова, що як скінчиться війна, то Галичина буде поділена так, аби галицькі Українці мали свій край і свій сойм. Можна собі уявити, як росли серцем в гору долею биті доси Галичане.

Але і на тім не конець. Минуло пів року і Австрія завалилась. За одну ніч, з 31. жовтня на 1. падолиста 1918, Галичане поставили свою українську державу. Здавалось — доля на своїх невидимих крилах сама несла їх в гору. Аж ту Ляшня стала напирати на свіжу державу і зачалась війна. Були в ній хвилі, коли — здавалось — лиш оден ступінь до нашої побіди. А скінчилось невдачею, зломанем славної галицької армії, яка поранена, кровю і потом злита, боса і пів гола, мусіла переступити Збруч. І знов здавалось — прийшла остання година. Удар падав за ударом; оден страшнійший від другого. Окружена з трех сторін — з заходу Ляхами, з північного сходу большевиками, а з полудневого сходу Денікінцями — без амуніції, ліків, одіння, обуви, десяткована тифом, червінкою і холерою, галицька армія загинула і розпалась. А за нею згинула і армія великої України. Ляхи тимчасом розшаліли у Галичині. Прийшли страшні часи, яких Галичина ще ніколи не зазнала. А антанта ось-ось і хотіла дати Галичину Ляхам на 25 літ, а навіть на віки! Здавалось: — аж тепер справді остання година. Аж ось ні! Галичинане показали таке завзяттє і витревалість, таку силу волі, таку віру у свою справу, що звернули увагу всего світа на себе і захитали польську певність на побіду в справі Галичини. Вперто, завзято, витревало, консеквентно і солідарно Галичане все і всюда — в краю і поза краєм, у тюрмі і на волі, з оружем чи з дипльоматичною нотою в руках — як оден муж казали: „ніколи і під ніяким услівем не згодимось на жадну злуку з Польщею! Хочемо бути собі своїм господарем у своїй хаті і се є наше право!"

І се завзяттє не пішло на марне, ся вперта праця і борба не пропали даром! Перша Анґлія поперла Галичан, за нею Італія; далі й инші аліянти побачили, що ні злом ні добром не спонукають Галичан пристати на Польщу і в Спа, дня 10. вересня 1920, **казали Падеревському і Дмовському підписати іменем Польщі умову, що Польща зрікаєсь української Галичини та зверне її антанті.** Значить: Галичини не признано Польщі. Навпаки: Польща має її опорожнити, як лиш антанта їй накаже се зробити! Є се безпечно результат завзятої борби Галичан. Якби вони, по першій великій невдачі, по переход армії за Збруч та по розвалі сеї армії, були опустили руки і кинули всю надію на побіду — **то певне були би програли цілком і антанта давно вже була би присудила наш край Ляхам.** А так: вперта і незломна борба Галичан зробила се, що сего дня вже ясно, що **антанта не хоче признати Галичини Польщі.**

Отсю незломність і сильну віру Галичан треба подивляти. Се треба неабиякого політичного вироблення, щоби так сильно, солідарно, консеквентно і незломно, і то в таких тяжких обставинах стояти при своїм. Галичане були в страшнім положенню, якому годі знайти пари в історії народів. Армія знищена, правительство на вигнанню, знівідки помочи, кругом у світі або вороги або рівнодушні народи, чверть міліона людий умирає в тюрмах — чи се не страшне, безприкладне положеннє? А однак вони не зневірились, не впали духом. **Чи не є примір тих наших многострадальних братів за океаном пекучим соромом для нас, американських Українців,** що на першу вістку про невдачу опустилисьмо голови і руки, що сталисьмо наче пяні перекупки сидули лаяти оден другого і всіх та вся, жерти оден другого, що кинулисьмо всю працю і борбу та махнули рукою на все?! Чи не так — на жаль і сором — було з нами? Чи був се доказ зрілости політичної? Замість, щоби — за приміром старого краю — подвоїти, потроїти і в стократ збільшити завзяттє проти ворога-Ляха, ми всю злість і все завзяттє, наче божевільні, звернули оден проти другого — на радість і втіху ворогам. Чи було чути між нами клич: „гурра! разом на ворога! не даймо рідного краю!" — Чи може: „гурра! биймо оден другого! розвалім усе! до чорта з усіми орґанізаціями! не робім нічого! лишім усе! то всьо зрада! не вірмо оден другому! не тратьмо марно сили, спускаймося на дно! шкода труду, другі за нас то ліпше зроблять!" і т. д.?!... Чи не так, браття, було? Чи достойні ми, браття, порівнати себе з тими братами за морем, що в страшнім ляцькім пеклі, о голоді і холоді, конаючи в ранах і кайданах, одначе **одним муром** станули проти Польщи? Чи не світять нам сі наші браття й мученики наче той стовп огнистий, що вів Ізраїля через піски і скали, через жару і спрагу пустині до обітованого краю? Чи не пора нам, браття, скинути страшну Каїнову полуду з очий, всім як оден взятись за руки і **одною могучою лавою** рушити на поміч старому краєви?

Браття і Сестри! Земляки! Українці-Галичане! **Той старий край кличе нас, він витягає до нас свої заковані руки!** Кличуть нас наші села, наші мами і батьки, наші сестри і браття, наші доньки і сини, що їх Ляхи катують і мордують. Кличуть вони нас на поміч, на підмогу! Не даймо-ж їм загинути, тим незабутним героям і святим мученикам! **Поможім їм довести борбу до кінця, до світлої побіди!** Приложім усі, як оден, своїх рук, аби остаточно рішити справу Галичини!

Бож так, як є, такий стан непевности, довго тревати не сміє! **Антанта мусить скоро рішити, що має бути з Галичиною.** А се богато від нас таки залежить, браття, чи скоро вона се рішить і як рішить. Як будемо тепер, у переломовий час, мовчати, то сю нашу мовчанку наші вороги-Ляхи витолкують перед антантою як згоду на продовженнє польської окупації в Галичині. А знов Москалі з антибольшевицької партії Керенського толкують антанті, щоби вона і не признавала Галичини Польщі, і не спішилась зараз визволяти її. Москалі кажуть антанті почекати з остаточним рішенням сеї справи, аж большевія провалиться в Росії і аж Керенський верне там до власти; тоді — кажуть вони — буде час відобрати Галичину спід Ляхів і прилучити її до Росії. То само каже галицька причепа Москви, Марков, замикаючи очи на се, що се значить лишити Галичину на довший час на муки Ляхам. Бож се ясне, що далеко ще до того, аби Ленін зробив місце Керенському. А зрештою, що нас то обходить, хто в Москві царює, Микола Ленін чи Керенський — аби ми були вільні і самі собі господарями в своїй хаті. Галичина не може загибати в руках ляцьких катів, та ждати, підпливаючи кровю, аж Ленін з Керенським покінчать в Москві свої порахунки.

З тих причин ми, американські Українці, не сміємо мовчати. **Ми мусимо заговорити — і то зараз та як оден муж:** солідарно, сильно, одними устами і в оден голос. Досить тої розтічи, розбиття, сварок та лайок! Пора заговорити нам так, аби Вашинґтон почув, аби світ увесь знав. **Треба нам зачати таку сильну акцію, якої ще ми ніколи не робили!** Сеж аж тепер прийшла для Галичини хвиля, коли їй „бути або не бути". Лиш попрім сю справу, як слід, і **з усеї сили, на яку нас тільки стати,** а приспішимо її рішеннє і виграємо її. Лиш не мовчім, не дармуймо, не копаймо самі гробу рідному краєви! Заговорім громом, всі як оден! Рушмося по своїх плейзах і братствах, Січах і инших товариствах. **Потворім всюди місцеві комітети без ріжниці на партії** і засипмо Вашинґтон та Лондон і Париж протестами і петиціями, засипмо своїх сенаторів і конґресменів депутаціями та меморіялами в справі Галичини.

Лиш прокиньмося, зєдинім сили, а побіда мусить бути наша. Галичина мусить бути вільна — і то як найборше.

Американські Українці! Від нас, від нашого становища і праці залежить, що буде з Галичиною!

ХРУНІВСТВО В ГАЛИЦЬКІЙ УКРАЇНІ ЗАСУДЖЕНЕ НА СМЕРТЬ.

Ляцькі наїзники в нашій Галичині заборонили Українцям майже всі ґазети.

В самім Львові заборонили дневники „Діло", „Нову Раду", „Громадську Думку" й „Українську Думку", і тижневики „Свободу", „Правду" та інші часописі.

Тепер у Львові виходить тільки одна українська ґазета „Вперед", яка є орґаном галицьких українських соціялістів.

Ляхи видають собі за людські податки аж 8 польських дневників у Львові, а крім того ще дві ґазети в українській мові.

Наняли Михайла Яцкова, котрий видає Полякам щоденну ґазету „Рідний (?) Край" і його приятеля Сидора Твердохліба, котрий видає Полякам тижневу ґазету п. з. „Обнова".

Один на польському папері (з українського ліса) хоче віддати український рідний край варшавським гицлям, а другий хоче український загал в Галичині так „обновити", аби він стався вірним слугою і рабом ріжкатих злодіїв з Варшави.

Длятого посилають свої видання між Українців в Галичині, аби вони набрали духа тих „писателів".

Одначе їх заходи безуспішні.

З усіх сторін Галицької України, із сіл і з міст, завертають назад Українці ті хрунівські ґазети непрошеним „писателям".

Крім того пишуть до львівської української ґазети „Вперед" остороги на адресу хрунівських ґазет, аби їм їх не посилали.

Оба „писателі", як кажуть, продались Ляхам за 12 міліонів марок (понад 10 тисяч долярів).

Ляхи стратили міліони, „писателі" честь, але не зискали натомісць нічого, бо український нарід в Галичині хрунівські ґазети збойкотував, мимо того, що майже всі його ґазети заборонені Ляхами, а „писателі" свої ґазети насилають кождому даром.

Се свідчить про єдність і силу духа українського народу в нашому старому краю.

Лях переконається, що народ, якого він в кайданах не може угнути, є непобідимий, а його злочини можуть мати тільки той один наслідок, що ненависть до Польщі в Галичині ще поглибиться і увіковічниться.

Длятого там нема і не буде місця для нічого, що походить з Польщі; що походить від злочинця-наїзника.

Все те зненавиджене і мусить пропасти, мусить згинути.

Се завзяттє і витривалість старого краю повинні додати також завзяття і витривалости Українцям в Америці в їх обороні того їх краю.

З ДНЯ.

Усуванне міністрів.

В Злучених Державах мінітрів усуває президент. Президент Вилсон усунув їх доволі. Недавно питався бувшого державного секретаря Ленсинґа, чому він скликав засідання кабінету, як він (президент) був хорий і не міг того знати. А потім його усунув і приняв нового, Бейнбриджа Колбі.

В Анґлії усуває міністрів парлямент, відмовляючи їм підпертя.

У Франції таксамо, з тою ріжницею, що для паради ще відбувається голосованнє над заявою довіря.

В бувшій царській Росії було так, що міністрів усував цар, а властиво цариця, а радше Распутін.

В теперішній Росії є найпростійший спосіб усування міністрів в цілім світі.

Їх убивається.

Не гадайте, що Леніна, Троцького або Зоріна. Їх ніхто не може ані усунути, ані судити, ані критикувати. Вони нетикаємі.

Але як трафиться міністер соціяліст, не большевик, то з ним просто з моста. Застрілять і ніби, рахувати, мають спокій.

Було таке небольшевицьке правительство на Сибірі. Большевики розстріляли членів кабінету і усунули.

Бо вони міркують, що усунути тільки з уряду, то не певна річ, бо ануж знова вернеться, як се буває в інших державах, в яких один міністер нераз міниструє кількома наворотами. А большевики як усувають, то радикально, раз на все.

Усуванне парляментів.

Цар розганяв думу війском.

Мадяри викидали послів зі свого сойму при помочі війска.

Поляк граф Казимир Бадені, як був австрійським президентом міністрів, то в 1897 році наказав був поліції виносити силою опозиційних послів з віденського парляменту.

Інший звичай завели у себе Анґлійці. Там такий звичай, як повстане який спір з парляментом, то правительство розвязує парлямент і віддає народови до порішення в часі виборів, чи він стоїть за парляментом чи за правительством. Як нарід вибере тихсамих послів, то знак тому, що стоїть за парляментом. І тоді правительство уступає, а король покликує нове, якого хоче парлямент. Колиж нарід у виборах кандидатам старого правительства дасть більшість, то знак, що нарід стоїть з правительством і воно далі остається.

Такий спосіб парляментарного правління разом з голосом усього народу вважається новим демократичним способом правління.

Але большевики в Росії мають далеко простійший спосіб, до якого не треба ані жадної науки, ані філософії, ані виборів, ані голосування, ані критики, ані загалом нічого — крім баґнета.

Як нарід в Росії вибрав собі загальним голосованнєм перший революційний парлямент, установчі збори, то большевики при помочі війска і баґнетів розігнали його; заборонили йому більше сходитись і оголосили, що його нема. Навіть додали, що його нема раз на все. Бо вони розігнали його радикально, так що сліду з нього нема ані не може бути.

Се новий спосіб усування парляментів, але чисто московський.

Троблі з Палестиною.

Анґлійці освободили Палестину з турецької неволі і оголосили, що дадуть її Жидам.

Але оставили її під своїм протекторатом.

Однак Араби, котрих є 1 міліон в Палестині, кажуть, що се не є жадне визволення, коли в краю мають господарити не вони, але Жиди, котрих там є 100.000, отже 10 разів меньше ніж Арабів. Вони кажуть, що для них турецька неволя має лиш бути замінена на жидівську.

Християни знов невдоволені з того, що Жиди мають панувати в тім краю, де родився і жив Христос.

Вкінці й Анґлійці невдоволені, бо хотяй мають мандат над Палестиною, так він їх богато коштує.

Отже освободжено в Палестині Жидів, а поневолено Арабів, а число невдоволених значно помножено.

Турки невдоволені, що стратили Палестину. Жиди невдоволені, що не мають повної самостійности. Араби невдоволені, що Жиди хотять над ними панувати. Християни невдоволені, що не вони там будуть господарями але Жиди. А Анґлійці невдоволені, що вони одні з християн мають платити на сей бизнес, а притім ще й нікого здоволити не можуть.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

НЕСКОГОНІНҐ, ПА. Бр. св. Михаїла, від. 231, повідомляє своїх членів, що мітинґ відбудеться 19. лютого на Ром Стр., в гавзі .В Стромили, точно о 2. годині сполудня. Кождий член повинен памятати, що мітинґи відбуваються кождої третої неділі по першім. Кождий член повинен явитись на мітинґу і виповнити місячну вкладку. Також будеться приймати нових членів за 50 цнт. вступного до У. Н. Союза. — Ю. Литвинець, предс.; Р. Чолій, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Товариство „Запорожська Січ", від. 367, повідомляє своїх членів, що місячний мітинґ відбудеться в неділю, дня 13. лютого, точно о 2. годині в галі як звичайно. Проситься всіх членів щоб явились на той мітинґ, бо є важні справи до полагодження з тамтого мітинґу. Довгуючі члени повинні вирівнати свої належитости, бо віддільова каса за них більше розмету висилати не буде. Також будеться приймати нових членів по 50 центів вступного до У. Н. Союза, а до Товариства без вступного. Проситься членів, щоб повідомили тих Українців, котрі ще не належать до У. Н. Союза, а хотілиб малим коштом стати членами, що добра тепер нагода в сім місяци. Приходіть як один і приводіть своїх знакомих. — А. Бабій, предс.; С. Андріїв, секр.

ВЕСТ ГЕММОНД, ІЛЛ. Товариство ім. Івана Франка, від. 80, повідомляє своїх членів, так місцевих як і позамісцевих, що мітинґ відбудеться дня 13. лютого с. р., о годині 3.30 пополудни, в галі Костюшко під числом 101—155 улиця. Проситься всіх членів прибути на той мітинґ. Будеться приймати нових членів за 50 центів вступного до У. Н. Союза, а до товариства без вступного. — С. Ґаздевич, секр.

АДРЕСА ПРЕДСІДАТЕЛЯ У. Н. СОЮЗА.

Подається до відома інтересованим, що адреса головного предсідателя У. Н. Союза є слідуюча:

SIMON YADLOVSKY,
Box 53, Jersey City, N. J.

НАСЛІДКИ МОСКОВСЬКОЇ ДИКТАТУРИ ДЛЯ СОЦІЯЛІСТИЧНОГО РУХУ.

Які наслідки потягнув за собою славний ультіматум Леніна до соціялістичних партій країв світа про приступленнє до Третого Інтернаціонала?

Як відомо, сей ультіматум домагався, щоби кожда соціялістична партія, не оглядаючися на державні закони, вела аґітацію, підриваючу армії; добувала собі власть над пресою; скинула ярмо аліянтів; допровадила скоро до економічної кризи; осуджувала всяку ліґу народів; помагала совєтському правительству в Росії, а передовсім викинула зі своїх рядів всі умірковані елементи, та закинула всі соціялістичні, а не большевицькі програми. Всі большевицькі партії по всіх краях світа мають віддатися під команду московського інтернаціоналу і мають вести революцію після плянів, уложених в Москві.

Наслідки акції московських большевиків такі:

В Злучених Державах.

Хоч американські соціялісти не заступаються за російських большевиків, протестуючи на кождім кроці проти того, щоби аліянти або Німці вмішувалися у внутрішні справи Росії, мимо сего Соціялістична Партія відкинула ультіматум московських диктаторів і устами виконавчого комітету партії заявила:

„Ми признаємо російським товаришам право формулувати свою внутрішну політику без вмішування зі сторони других частин світового робітничого руху. Того самого права, котре ми признаємо другим, ми домагаємося для себе. Кожда резолюція, принята нашою партією, домагається того права для американського соціялістичного руху".

В Анґлії.

Про становище анґлійських робітників, котрі мають найбільший досвід в робітничих орґанізаціях, добре говорив Юлій Фахер на недавнім большевицькім конґресі для пропаґанди в Бремен. Він заявив:

„Зі становища Третого Інтернаціоналу, положеннє пролетаріяту в Анґлії розпучливе. Робітники цікавляться Росією і симпатизують з розвоєм комунізму, але вони не поможуть нам в нічім і, як виключити кілька тисяч фунтів штерлінґів, вони й нічого не зробили".

Тільки маси. А лідери Британської Робітничої Партії та Конґресу Трейд Юніонів в своїй відозві до соціялістичних та комуністичних партій світа завзивають робити зусилля, щоби перебудувати Інтернаціонал і оперти його на такій основі, щоби один край не мав переваґи над другими.

В Німеччині.

Независимі соціялісти на своїй конференції, що відбулася в місяцю жовтни послідного року, голосували за приступленнєм до Третого Інтернаціоналу. За принятєм програми Леніна заявилося 237 голосів, проти 158. Через цілу конференцію панував великий нелад і частина делеґатів задержала наради конференції. Однак, независимі соціялісти се лише одна з партій, на котрі розпалися німецькі соціял- демократи власне через справу порадности робити зараз революцію після московської рецепти.

У Франції.

Соціялістична партія на своїй послідній конференції, що відбулася в місті Тур дня 29. грудня 1920 року, заявилася своєю більшостю за приступленнєм до Третого Інтернаціоналу. Менчість заявилася проти домагання Леніна викинути давних проводирів партії, о скілько вони не годяться із поглядами московських большевиків. Ся побіда большевиків на французькім соціялістичнім конґресі являється виразною реакцією проти того німецько-жерного націоналізму, в котрім французькі робітники ще до недавна хотіли перегнати свої буржуазні партії.

В Еспанії.

Соціялістичний конґрес на своїй конференції, що відбулася в місяцю червни послідного року, постановив приняти большевицьку програму. В справі приняття ультіматум Третого Інтернаціоналу еспанські соціялісти ще не голосували, але Merселіно Домінґо та кількох його товаришів запевняв Третий Інтернаціонал про вірність еспанських соціялістів для нього.

В Швайцарії.

Соціялістична партія своїм референдум відкинула приналежність до Третого Інтернаціоналу та програму Леніна. В партії з того приводу розлом.

В Південній Америці.

Соціялістична партія Чіле признала референдум диктатуру Москви, але менчість опирається її.

Делеґати на державну соціялістичну конференцію в Арґентині, що відбулася дня 10. січня сего року, відкинули приналежність до московського інтернаціоналу. За відкиненнєм ультіматум Леніна голосувало три рази більше делеґатів, як за ним. Конференція постановила також відкинути запрошенне Леніна до соціялістичної партії Арґентини вислати делеґатів до Росії студіювати соціялізм.

В Мексико.

„Комуністичний Конґрес Мексиканського Пролетаріяту", що відбувся в Мексико в місяцю вересни, розбився через справу орґанізації Четвертого Інтернаціонала.

В Скандинавських краях.

Послідний конґрес норвезької соціялістичної партії приняв резолюції за революційним режімом після московської большевицької програми. Конґрес скандинавських робітників на засіданню в Копенгазі відкинув 385 голосами проти 15 пропозицію норвезьких соціялістів приступити до московського інтернаціоналу, і назвав в резолюції сей інтернаціонал „Ленінівським варварським режімом".

В Надбалтійських краях.

Соціял-демократичний конґрес, скликаний на дні 18-20. грудня 1920 року до Риґи, великою більшостю відкинув внесеннє на приступленнє до московського інтернаціоналу.

По других краях.

Австрійські скрайні соціялісти, приступивши до Третого Інтернаціоналу, зірвали з ним зносини дня 8. падолиста 1920 року, ухваливши резолюцію, що режім Леніна і Троцкого зміряє до розбиття робітничих юній.

Голяндські соціялісти на своїй конференції, що відбулася дня 27. жовтня минувшого року, постановили відложити справу приступлення до московського інтернаціоналу на пізнійше.

В Італії.

На конґресі італійської соціялістичної партії, що відбулася дня 20. січня сего року в Леґгорн, дискутовано передовсім справу приняття ультіматум Леніна та приступлення до московського інтернаціоналу. На конґресі виявилися три фракції: одна була за приступленнєм до московського інтернаціоналу без застереження; друга була за приступленнєм зі застереженями; трета була проти приступлення під якиминебудь умовами. Остаточно більшість рішила до московського інтернаціоналу не приступати. Се порішеннє тим більше замітне, що італійські соціялісти усе стояли під впливом французьких.

Не порішено.

Покищо жадної офіціяльної заяви не видали ще соціялістичні або комуністичні партії отсих країв: Канада, Австралія, Нова Зеляндія, Портуґалія, Китай, Япан, Колумбія, Венесуеля і Перу.

Вислід.

Вислід ультіматум московського інтернаціоналу такий, що соціялістичний рух, котрий зміряє до інтернаціоналізму, себто до обеднання всіх робітників без огляду на нації, розбився на партії та партійки, завзято зі собою ворогуючі. Не даром же Ню Йорк Таймс ликував з того приводу, кажучи, що большевизм хоч на те здався, щоби доконати того, чого інтернаціональні капіталісти усіх країв не могли доконати, а саме розбити соціялістів.

І инчого результату бути не могло. Де забороняється свобідну критику, де людьми хочеться командирувати старим способом московських царів після засади: „Малчать і паслушать", де всякого, що в найчеснійшім замірі піддає инчу думку шлеться на розстріл, о скілько можна досягнути шайкою опричників з Дзержинським на чолі, або лаеться буржуєм, контреволюціонером, о скілько не можна дістати його під дула рушниць, там лише такого наслідку сподіватися можна. Московська диктатура скінчилася розбиттєм соціялістичного руху якраз в таку хвилю, коли його найбільше треба було для здержання зростаючої сили повоєнної реакції. Через московські забаганки кермувати революцією з далекої столиці відсталого краю покінчилася на разі надія на світову революцію, надією на котру московські большевики уже четвертий рік дурять московських робітників та в імени котрої московський націоналізм душить неросійські народи бувшої імперії російських царів, а передовсім найбогатший з них, український народ.

Константина Малицька.

ПОМІЖ ТЕМНИМИ У ЛЬВОВІ.

У велике свято миру хочемо занести промінчик радости, веселости, щастя або хоч його ілюзію і поміж них — тих найнещасливіщих. Такими вважає їх світ, такими вважають вони себе самі — хоч нераз згадуються слова „Невольника" Т. Шевченка: „Я щасливий, що очей не маю, що нічого того в світі не бачу й не знаю".

Входимо у великі хороми дому інвалідів: я, тов. Білецька і Олеськівна і чотири дівчатка з виділової школи ім. Шевченка, що помагають нам нести пакунки. Приймає нас командант школи інвалідів, молодий, симпатичний чоловік, також сліпий — але біля нього находиться по всяк час його жінка, світло його душі. А з таким світлом не страшні ніякі темряви.

Приймає нас незвичайно вічливо, говорить прегарно по українськи (він родом з Києва) і заразже приказує зібрати усіх темних у великій їдальні. Очікуємо їх з якимось зворушенням. І ось вони входять — довгий ряд мовчазних, сумних, трохи наперед поданих постатей. Многі в чорних окулярах. Переважно наші селяне з усіх кінців Галичини, є й кількох Поляків поміж ними. Сідають мовчки за столи, а ми починаємо знайомитися з ними. Сперщу йде воно нам якось незручно, боїмося доторкнути якоїсь болючої душевної струни, незажившої ще рани. Але згодом гутірка оживлюється і наші товариші починають передавати нам історію свого життя, а навіть просять поладнати дрібні орудки.

Сьогодня у них свято-відпочинок, але звичайно заняті цілу днину до 3-ої пополудни в варстатах щіткарства і кошикарства. Тільки онтой високий, стрункий, гарний, молодий Поляк не працює фізично, бо в бою під Вільном стратив не тільки очі, але й розторощило йому ліву руку. Він родом з Литви, вихований у Варшаві, одинак у матері.

— „Страцілем взрок, алє обронілем Вільно од большевікув!" — говорить не то з гордістю, не то з якоюсь сумовитою іронією, яка опанувала вже його молоді уста. А що, як втратив очі і Вільно втратить?...

Роздаємо усім дарунки від Українського Горожанського Комітету, цінні не своїм змістом, а символом памяти громадянства про всіх-усіх своїх дітей. Найбільш пожадані папіроси; і коли дим заснував кождого курця то й і бесіда поплила гладше.

Один з обдарованих в гарній промові іменем товаришів складає на наші руки подяку У. Г. К. за память, за устроєну вчора святу вечерю, за нинішні дарунки, за відвідини. Треба щось на те відповісти, але мені не складаються слова, бо чую, що все, щоби не сказала я в цю хвилину, таке марне пусте супроти безміру горя, яке поміщують стіни отсеї салі, отсего великанського дому.

— „В невідрадній хвилині теперішнього нашого життя хотіли ми, щоби в отсе велике свято серцем були ми одним, щоби почувалися дітьми одної, горем ломаної, але душею неділимої родини. Тому і загостили ми сюди нині, сповняючи свій громадянський обовязок супроти вас, братів наших" — ось все, на що спромоглася моя красноречивість.

А при Різдві Христовім, очевидна річ, без коляди не обійдеться. Правда, ми старші не музикальні і не співучі, але в поміч приходять нам наші учениці і зачинають тоненькими голосками нашу стару коляду „Бог предвічний...", а з молодими дівочими голосами зливається у-мить хор зібраних на салі. А там і друга й третя коляда, а відтак залунали і світські пісні: „Взявби я бандуру", „Не ходи Грицю" і инші.

Всім хочеться доконче почути музику, не даромже на салі стоїть фортепян. І знову ратує ситуацію наша молода товаришка Француківна і сідає до фортепяну. Гра її, правда, не вишколена ще, репертуар невеличкий, але грає щиро, бо слухачів має вдячних. Усім розяснилися облича, в гору піднесли опущені вниз голови. Які чудеса творить в їх душах музика! Десь внедовзі найшлися ще три мандоліни і гармонія і почалася музика на добре. Грали і співали самі темні. Народ розохотився так, що один молодий Львовянин почав підтанцьовувати вальсовим кроком.

— Чи вільно вже тепер гуляти? — питає мене.

— „О, Господи! Веселитися все вільно, тільки сумувати і зневірюватися гріх" — відповідаю.

Ну, але усьому буває кінець, приходиться і нам пращати. Обіцюємо заходити частіще самі і з другими, обіцюємо сповнити всі бажання і поручені нам дрібні орудки. В останнє ще чуємо теплі слова подяки і дістаємо такий довгий, кріпкий устиск руки, який висказує те все, що у видючих говорить блеск очей.

Тепер заходимо ще до тов. Вонсовича, який лежить на відділі ранених. Молодий наш летун стратив в бою обі ноги, а тепер лічиться в шпиталі і дожидає виготовлення протез. Колись літав понад моря, попід хмари, а сьогодня прикований до землі. Орел з підтятими крилами... Але ні! Вони виростуть у нього, инші крила, крила віри в життя, яке йому молодому мусить ще дати багато гарних, добрих хвиль.

А відтак на останку навідуємося до тов. Волощака, який живе в окремій кімнатці. Витає нас так втішно і ми раді з ним побалакати. Інтересується моїм побутом на Сибірі і життям наших там поселенців, розпитує про мою дорогу з поворотом. Сам спокійний на вид, жалується тільки, що вже так давно не читав книжок, а нема нікого, хтоби постійно заходив до нього і читав йому в голос. Обіцюємо лихови зарадити.

Виходимо. Вже пізна година. На дворі темрява, як та, що лишили ми за собою. Та ні! І її можна прояснити, тільки вперед у власній душі треба розпалити огонь любови, не сентиментального спочування, а розумного зрозуміння чужого горя, а відтак з тим огником піти там, до них. Музика, пісня, тепле слово, прочитана книжка чи часопис, ось ті ясні зорі, якими можемо прояснити ніч темряви наших братів.

Хто вірить в зорі, хай з неба стягне їх на землю!

МІСЦЕВІ ОГОЛОШЕННЯ.

ТЕАТРАЛЬНІ ПРЕДСТАВЛЕННЯ

(В сій рубриці містимо оголошення театральних представлень, концертів і забав, не подаючи у них точок програми, імен осіб беручих участь і без довгих поклинів).

ДО ЧЛЕНІВ ЗАПОМОГОВОГО КОМІТЕТУ В НЮАРКУ.

Повідомляється, що загальне засідання всіх членів зі всіх товариств, котрі входять до Злученого Комітету Помочі Україні міста Нюарку, Н. Дж., котре відбудеться в середу, дня 9. лютого 1921, о годині 7.30 вечером в Українській Роб. Гали при Бікон Стр., Нюарк, Н. Дж. Важні справи мається до полагодження, а то місцевий Укр. День на суботу і неділю, дня 12. і 13. лютого 1921. 31-32

П. Костів-Костур, секретар.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Оголошення женитьби не приймається. — За оголошення пошукувань платиться 10 центів за стрічку (5 слів) за одно поміщенне, за більше разів даєсь відповідний опуст. Дворазове оголошенне з 5 стрічок $1.00.—Оголошення продажи фарм приймається лише такі, коли в них є подана сама річ яка є на продаж, інвентар, запаси, положенне і ціна. Рішучо не приймаєсь оголошень з всякими дивовижними описами, висловлюванне надмірної прихильности для костумера і напади на другиx продавців.

В справі поміщуваних оголошень на адресу „Свободи", не належить запитуватися адміністрацію а писати прямо на таку адресу, яка є подана в часописи. Адміністрація не має обовязку відкривати імен сторін, даючих анонімну адресу.

Марія Броніцка пошукує швагра **ЯСЬКА ДУШІЛЯ,** з села Городища, повіт Самбір, Гал. Хтоби про него знав або він сам, прошу зголоситися листовно до: MARIA BRONICKA, 28 Market St., Camden, N. J. 29-32

Пошукую **МИКОЛУ СТЕЛЬМАХА і ВАСИЛЯ СТЕЛЬМАХА,** родом з Загірці, повіт Золочів, Галичина. Перед 9-ма роками перебували в Pocohontas, Alberta, Canada. Хтоби о них знав, або вони самі, прошу зголоситись на адресу: JOHN BACKUM, Box 847, Martinsburg, W. Va. 31-33

Андрій Кобан, син Теодора Кобана, пошукує свого стрика, **ДМИТРА КОБАНА,** родом з села Крива, пов. Горлиці, Гал. Хтоби знав про него, або він сам, най зголоситься на адресу: ANDREW KOBAN, 168 India Street, Greenpoint, Brooklyn, N. Y. 32-33

МИХАЙЛО ФЕРЕНЦ зволить зголоситися в важній справі до секретаря відділу 182 У. Н. С. на адресу: MICHAEL PYPIUK, 66 Van Winkle Ave., Passaic, N. J. 32

Прошу **ОЛЕКСУ ЗАПАРЖОНОГО** зі Савт Бетлеґем, Па. і **ДМИТРА КРУПУ,** щоби ласкаво подали мені свої адреси. WASYL KOMAR, Route 4, River Falls, Wis. 32

ВИПРОДАЖ КАНАРКІВ.

З причини виїзду з Нюарку, Н. Дж., маю до продажи **30 канарків,** котрі спродам по дуже дешевій ціні. Також спродам форнічи з трох румів, майже нові, продам дешево. Зайдіть на адресу: MR MARKS, 48 Charlton St., Newark, N. J. 32